

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «МИСТЕЦЬКИЙ АЛЬЯНС»
КАФЕДРА ХОРОВОГО ТА
ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
MINISTRY OF CULTURE AND
INFORMATION POLICY OF UKRAINE
KHARKIV I.P. KOTLYAREVSKY NATIONAL UNIVERSITY OF ARTS
“ART ALLIANCE” CHARITABLE FOUNDATION
DEPARTMENT OF CHORAL, OPERA AND SYMPHONY CONDUCTING**

**ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА ОСВІТА:
СИНТЕЗ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

**МАТЕРІАЛИ VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
2 – 3 листопада 2023 року**

**CHORAL CONDUCTING EDUCATION:
SYNTHESIS OF THEORY AND PRACTICE
MATERIALS OF THE VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

2 – 3 November 2023

Kharkiv - 2023 - Харків

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «МИСТЕЦЬКИЙ АЛЬЯНС»
КАФЕДРА ХОРОВОГО ТА
ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ**

**ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВА ОСВІТА:
СИНТЕЗ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ**

**МАТЕРІАЛИ VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

2 – 3 листопада 2023 року

ISBN 978-617-8113-64-3 (PDF)

ХАРКІВ 2023

УДК 78.03.0712.087.68

Д 47

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського
(протокол № 5 від 30 листопада 2023 р.)

Редакційна колегія:

Наталія Говорухіна — ректорка Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, заслужена діячка мистецтв України, кандидатка мистецтвознавства, професорка

Ірина Сухленко — перша проректорка Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, кандидатка мистецтвознавства, професорка

Маріанна Чернявська — проректорка з наукової роботи Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, кандидатка мистецтвознавства, професорка

Олена Батовська — докторка мистецтвознавства, професорка, кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Наталія Белік-Золотарьова — заслужена діячка мистецтв України, кандидатка мистецтвознавства, професорка, кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Юлія Іванова — кандидатка мистецтвознавства, доцентка, кафедра хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики [Електронний ресурс] :
Д 47 матер. VII міжнародної наук.-практ. конф., 2-3 листопада 2023 р. / під ред. проф.
Белік-Золотарьової Н.А. та проф. Батовської О.М. - Харків : ФОП Панов А. М.,
2023. 143 с.
ISBN 978-617-8113-64-3 (PDF)

Збірник містить матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики», яка проводилась 2-3 листопада 2023 року кафедрою хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського. До збірника увійшли наукові доповіді широкого кола питань з академічного хорового, оперно-симфонічного та вокального мистецтва.

УДК 78.03.0712.087.68

Матеріали подані в авторській редакції. Автори відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу ними особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Редколегія не несе відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.

ISBN 978-617-8113-64-3 (PDF)

© Харківський національний університет
мистецтв імені І. П. Котляревського, 2023

ладотональному планам в крайніх розділах спостерігаються консонантність, мажоро-мінорні фарби. Спокійний середній розділ побудований за антифонним принципом, при чому голоси ніби слугують супроводом один для одного, утворюючи оригінальні дисонантні співзвуччя. Гармонічна канва містить велику кількість септакордів та кластерів.

Хорова мініатюра «*The night*» сповнена семантикою Світла, яка проявляється у переважанні високої теситури голосів, що подібні до янгольського звучання; прозорій фактурі; великій кількості висхідних інтонацій, що тяжіють до Вищого; яскраво вираженій консонантності, гармонічній ясності, ладотональній прозорості.

Твір «*Light*» написаний для чоловічого хору з *divisi* в кожній партії, утворюючи 6-голосний хорал (іноді розширюючись до 8-голосся). Композиція є складною з точки зору метроритмічної структури. Зміна розміру (6/4, 5/4, 4/4) та розмаїття ритмоформул малюють образ мерехтливого світла. З точки зору стилістики спостерігаємо складні алеаторичні прийоми, не зручні теситурні умови в хорових партіях, часте використання крайніх звуків діапазону голосів.

Отже, феноменологія хорового доробку сучасного литовського композитора В. Мішкініса, що обумовлена його життєтворчістю та яскравим композиторським стилем, безумовно, є актуальним питанням сучасного музикознавства та заслуговує на подальше глибинне дослідження.

Список використаних джерел:

1. Копелюк О. Феноменологія стилю як музикологічний дискурс. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. ст. / ХНУМ імені І. П. Котляревського. Харків, 2019. Вип. 55. С. 7-21.
2. Cummins Nicholaus B. The unaccompanied choral works of Vytautas Miskinis with texts by Rabindranath Tagore: a rezours guide. LSU Doctoral Dissertations, 2012. 107 p.

Олена Заверуха

Тетяна Ланіна

ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ СПІВАКІВ ВОКАЛЬНИХ АНСАМБЛІВ «THE VOICES», «FACE2FACE» ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОГО КОНЦЕРТНОГО ВИСТУПУ

Виконавська майстерність співаків вокального ансамблю полягає у досконалому володінні голосом і психоемоційним станом, яскравому, артистичному та художньому втіленні вокально-ансамблевого твору, а також колективно-співтворчій взаємодії ансамблістів у звуковому відтворенні.

Виконавська майстерність співаків вокального ансамблю «The Voices» формується в процесі занять і репетицій. Так, при вивченні твору «Білі лебеді»¹, слова і музика Христини Панасюк в обробці Ярослава Карпіва (присвята загиблим Героям), зверталась увага на ретельне вивчення музичного матеріалу співаками та правильну техніку виконання, тембральне злиття ансамблістів, спільне відтворення засобів музичної виразності та виконавських прийомів, розуміння змісту твору та його сприйняття всім колективом, сценічну майстерність співаків та емоційність у виконанні, що є запорукою успішного виступу.

Під час вивчення твору перед учасниками вокального ансамблю постало вирішення складних виконавських завдань, які потребували від співаків наполегливої праці. Серед них: поєднання різних ритмів, що вимагало від виконавців чіткого утримання власної партії з правильним відтворенням ритмоструктури під час співу, відчуття внутрішньодольової пульсації твору, збалансоване та злагоджене звучання у гармонічній та гомофонно-гармонічній фактурі, чисте інтонування, виразне відтворення динаміки та фразування, розкриття драматургії твору та художнього образу в цілому.

Сольні проведення виконали різні учасники вокального ансамблю задля тембрового збагачення звучання та передачі певної експресії у співі, що

¹Посилання на прослуховування твору: <https://www.youtube.com/watch?v=hXodPHfdIG4>

сприяло посиленню емоційної складової твору. Міміка та жести учасників вокального ансамблю підсилили сценічну майстерність у співі.

Важливим у виконавській майстерності вокального ансамблю є набуття власного індивідуального стилю, що має свій унікальний характер і звучання, який вирізняється серед інших колективів. Для створення виняткового звучання колективу керівник намагається віднайти особливу звукову палітру, щоб ансамбль відрізнявся тембровою характерністю. Виконавська майстерність полягає у вмінні відтворювати жанр, стиль твору та епоху, в якій написана композиція.

Під час підготовки колективу до концертного виступу, перед учасниками постає завдання емоційної взаємодії між собою та глядацькою аудиторією. Сценічне виконання завжди має художню функцію виступу. На теперішньому етапі сучасні технології активно використовуються для створення оригінальності виконання, де застосовуються різноманітні ефекти, сучасні інструменти, відеоряд тощо. Вони сприяють розкриттю художнього образу твору. Відеоряд є важливим чинником під час виступу вокального колективу на сцені, який допомагає у створенні потрібної атмосфери, настрою, надає оформленості, структурованості концертному виступу та підсилює сприйняття твору і його емоційне наповнення.

Жести учасників вокального ансамблю відіграють важливу роль у виступі. Вони підсилюють емоційний зв'язок між виконавцями і слухацькою аудиторією та сприяють виразному виконанню колективу. Жести є ефективним засобом спілкування на сцені.

Однією з особливостей вокального ансамблю «Face2Face» є відтворення голосом інструментальних звуків, різноманітних ритмічних, перкусійних прийомів та ефектів. Основна увага приділяється злагодженості голосів у співі, виконанню складної гармонії та синхронності співу, створюючи збалансоване та насичене звучання. Колектив «Face2Face» виконує багатоголосні вокальні аранжування зі складною гармонією (включаючи хроматизми, модальність) та імпровізацією.

У 2021 році «Face2Face» випустив відео з кавер-версією пісні гурту Pentatonix «That's Christmas to me»², при виконанні якої голоси гармонійно злились у складних гармоніях з елементами імітації перкусії у бриджі твору. «Face2Face» у «That's Christmas to Me» відзначається створенням настрою різдвяного свята, що відтворюється через м'якість звучання. Колектив вдало втілює традиційні образи Різдва, звертаючись до святкових символів та затишної атмосфери у родинному колі.

Кожен учасник вокального ансамблю має свою роль у створенні гармоній та виконанні мелодій. Співаки володіють розвиненим вокальним діапазоном та технікою виконання, вміло використовують різноманітні прийоми.

Отже, у підготовці вокального ансамблю до концертного виступу співакам важливо володіти вокальною технікою та прийомами у співі, взаємодіяти один з одним, колективно відтворити художньо-сценічні образи у виконанні та втілити задум композитора у творі, розкрити ідейний зміст та донести його до слухача. Як наслідок, – виконавська майстерність спрямована на творчий процес, що полягає в умінні створити яскравий і неперевершений концертний виступ.

Інна Калініна

МУЗИЧНО-ОБРАЗНА ДРАМАТУРГІЯ «MISA DE BUENOS-AIRES» МАРТИНА ПАЛМЕРІ

«Misa de Buenos-Aires» або «Misatango» була написана аргентинським композитором Мартіном Палмері у 1996 році, тож це взірць ранньої творчості композитора. В основі «Misatango» – традиційна католицька ординарна меса для хору у супроводі струнного ансамблю або оркестру. Провідні інновації Палмері у цій месі стосуються насамперед ритмічної структури, характеру та стилю твору, а також складу акомпануючих інструментів, серед яких традиційна струнна група, рояль (інструмент

² Посилання на прослуховування твору: <https://www.youtube.com/watch?v=GiiWSdST1Vw>